

כדי לשכנעו בצידקת דרכו ולמנוע את העלאת פרשת טליק בפני פרלמנטרי, כפי שהתכוונת האופוזיציה לעשות. בין השאר פרש ברילב בפני בני מכתבים אישיים שקיבל בעבר מהאלוף טל.

רק בראשון בינואר 1972, כאשר פרש ברילב מתפקיד הרמטכ"ל ודדו היתמנה במקומו, חזר טליק למלא תפקיד בכיר בצה"ל — כראש אג"ם לצידו של דדו. כאמור, היו השניים צוות אידיאלי, שהש" לים זה את זה ופעל בתיאום. אבל היחסים ביניהם התערערו שוב בעקבות מילחמת יום הכיפורים. טליק לא מילא אחר הצה"ל פיות שתלה בו דדו בעניינים שונים. ואיכ"ל זכ אותו כסגן. העובדה שדו"ח הביניים של ועדת אגרנט הטיל מלוא האחריות על מחדלי ערב המלחמה על דדו, מבלי לציין

בני פלד
כפירה ביכולת

כלל את חלקו של ראש אג"ם, לא סייעה להידוק יחסי הידידות בין השניים, אם להשתמש בלשון המעטה.

המלחמה עירערה גם את היחסים שהיו קיימים בין טליק לבין שר הביטחון, משה דיין. מאורעות מלחמת יום הכיפורים הש" אירו את חותמם גם על טליק. כמו רבים ממפקדי צה"ל הבכירים, וזעזע אף הוא בעקבות מה שאירע במלחמה, מה עוד שבנו נפצע במהלכה. טליק הפך אז לאחד ממפקדי החריפים ביותר של משה דיין, האשים אותו בהאשמות כבדות ביותר.

זעזוע זה היה אחד הגורמים לניסיון ההתפטרות השלישי של טליק, שנעשה בשלהי שנת 1973, כאשר כיהן כאלוף פיקוד דרום, במקומו של אלוף שמואל (גורודיש) גונן, שועבר מתפקיד זה. באותם ימים, בשלהי 1973, כאשר בחזית הדרום התפתחה מלחמת התשה חדשה, ונדמה היה כי היא עלולה להידרדר להת-

דדו
עזרה לחיטול

לקחות מילחמה נוספת, שוב היתגלה טליק כאופוזיציונר תקיף, חלק על הרבה תפיסות ותוכניות.

כמפקד חזית הדרום שאף אז טליק לקצר את הקווים של צה"ל, כדי למנוע ככל האפשר היכוך עם הצבא המצרי. עמדתו זו היתה בניגוד למדיניות שהיתווה שר הביטחון, ולפחות בשתי פרשות מצא טליק את עצמו כמתנגד חריף לדיין.

תחילה היה זה כאשר כוח צה"ל תפס, על פי הוראות שר הביטחון, גבעה שהיתה בלתי מוחזקת בג'בל עתקה, ממערב לתע"ל סואץ. כתוצאה מכך שיגרו המצרים כוח צנחנים, שתפס גבעה סמוכה. טליק הצטווה אז לתפוס גבעה נוספת, מאחרי הגבעה שתפסו הצנחנים המצרים.

המצב בשטח איים או להתפתח למה שאירע חודשים מאוחר יותר בחזית ה-

סורית, בקרב על החרמון. כאשר צה"ל והצבא הסורי היתחרו בתפיסת מוצבים בלתי מאויישים בשיא החרמון וגרמו ל" התלקחות קריטית. טליק התנגד לטאקטיקה זו מתוך נימוק שאין לדבר טוף. "אנחנו עם קטן", אמר, "עד איפה אנחנו יכולים להגיע?"

בפעם השנייה נכנס טליק לעימות גלוי עם שר הביטחון בפרשת התגובות על מלחמת ההתשה, שפתחו בה המצרים.

קואליציה עם המחסל

ה ידו פיה האש הארטיטורית בחזית הדרום היו אז מעשה שבשיגרה. סיי מגים שונים בשטח העידו כי המצרים עלולים לנסות לפתוח שוב במלחמה, כדי לגנף את כוח צה"ל שהתבסס בגדה ה" מערבית של תעלת סואץ. היו חילוקי דעות, אם לאור הלקחים של ההתפעה ב" מלחמת יום הכיפורים יש להמתין עד ש" המצרים יטלו יוזמה, או לאפשר לצה"ל לפתוח במהלך הראשון.

תוך התעלמות משונה מהמצב המדיני הבינלאומי, היו אז גם ויכוחים כיצד

זו היא הפרת הסכם כתוב ועומדת בניגוד להוראות הממשלה. הוא תבע מדיין לקבל הוראה בכתב לשיטת תגמול זו. מובן שדיין סירב לעשות זאת.

כתוצאה מכך החל דיין לפעול לסיי לוקו של טליק מתפקידו כאלוף פיקוד הדרום. הפעם הוא זכה בסיוע מצד הרמטכ"ל. דדו פעל אז כבר כחיה פצור עה. הוא רצה לסיים את שנת כהונתו האחרונה כרמטכ"ל בשקט. ללא צרות. היה נדמה לו גם שטליק מבקר אותו וחר לק על רבות מהחלטותיו. משום כך לא התערב לטובת טליק והניח לדיין להדיי חו מפיקוד הדרום ולמנות את שוגאו ה" מושבע, האלוף ברן, כאלוף הפיקוד.

טליק עשה אז מאמץ נואש לגייס את דדו לצידו. הוא התייצב בפניו וניסה לדבר על ליבו שלא להסכים להדחתו. "עם מי אתה עושה קואליציה?" זרק בפניו, "אתה מחסל חבר שלך ואיך מבין שאחרי שיחסל אותי, הוא (דיין) יחסל גם אותך." אבל דדו חשש מלסייע ל" טליק, ביקש להישאר נייטרלי במאבק בינו לבין דיין.

בפעם השלישית עמד אז טליק לעזוב את צה"ל בטריקת דלת רעשנית. מאחר רייהקלעים דיברו אז רבות בהתפטרותו הצפויה. טענו שכאשר יפשוט את מדי,

טליק

אלוף פיקוד הדרום התנגד להפרת הסכם

עם המצרים ולעקיפת הוראות הממשלה

יחפוך למבקר חריף ביותר של משה דיין כשר הביטחון. אבל טליק חזר בו, אחרי שיקולים ממושכים, מכוונתו להתפטר.

"הספר שיקבור את צה"ל!"

כ שם שרכש לעצמו הרבה אויבים בצמרת צה"ל, כן היו לטליק תומכים לא מעטים. רבים מתומכיו ותסידיו דיברו על ליבו שלא יפוש מצה"ל. ב" יחידות שונות של צה"ל החלו לארגן פטיציות לרמטכ"ל למנוע את פרישתו של טליק.

אחת מפטיציות אלה כאבה במיוחד ל" מפקדו החדש של חיל האוויר, האלוף בני ימין פלד, שגם הוא היה מיריביו של טליק. מלבד סיבות אישיות ואחרות, ש" גרמו ליחסים גרועים בין פלד לטליק, היו ביניהם גם חילוקי דעות צבאיים-מיקצור עיים, עוד לפני מלחמת יום הכיפורים. כבר אז היו לטליק חששות כבדים אם חילה האוויר ישמר במלחמה הבאה ש" תתחולל בין צה"ל לצבאות ערב, על ייחורו דו כזרוע איסטרטגית, כפי שהיה במילי" חמת ששת הימים. הוא הביע חששות אלה

צריך צה"ל לפעול במיקרה שהמצרים יחדשו את המלחמה: האם לנסות ולהמ" שיך לחדור לעומק מצריים, כדי להכות את הצבא המצרי שהתרכז בדרך לקהיר; או לפעול נגד הארמיה ה" המכותרת.

בעוד הוויכוחים נמשכים, אירע משבר סביב אספקת המזון והמים, שצה"ל איפ" שר להעביר לחיילי הארמיה השלישית של הצבא המצרי, הנצורה ממזרח לתעלה. חיילי צה"ל שעסקו בהעברת האספקה היו ממורמרים. הם איפשרו למצרים הנצור רים לקבל מזון, מים, שמיכות ותרופות, וזמן קצר אחרי ההעברה, היו המצרים פותחים באש. בכל מיקרה כזה, כשהיתה נפתחת אש מכיוון הארמיה השלישית, היה צה"ל מפסיק את האספקה או מעכב או" תה, בתגמול.

אחרי כך, כשהמצרים פסקו להטריד מאי זור הארמיה השלישית, ופתחו באש ב" גזרות אחרות, כמו באיזור איסמעיליה, הורה דיין להגיב לא רק באיזור בו נפ" תחה האש, אלא גם בגזרת הארמיה ה" שלישית. דיין רצה להפסיק את אספקת המזון והמים לארמיה הנצורה בכל פעם שהמצרים מפירים את הפסקת האש. לכך התנגד טליק, הוא טען שצורת תגובה

בגלוי בדיונים שנערכו, הטיל ספק אם במלחמה הבאה יהיה בכוחו של חיל" האוויר ורודים ואידיילים. בנוסח אלה עשה זאת בשעות הראשונות של 5" ביוני 1967. בנקודה זו אכן התאמתו חששותיו של טליק במלחמת יום הכיפורים. על רקע זה כעס פלד, שגם בחיל" האוויר נמצאו תומכים לטליק, שציידו ב" המשך שירותו הצבאי.

הנימוק המכריע שהשפיע על טליק שלא לפשוט את מדי, היתה האפשרות שהוא יהיה המועמד הבא לתפקיד הרמטכ"ל, אחרי פרישתו של דדו. לאור היחסים ה" מעורערים שהיו לטליק עם דיין, היתה זו הנחה בלתי ריאלי, כמובן. אבל טליק עדיין השתעשע בתקווה כי פרשת יחסי האישיים עם דיין לא תשפיע על סי

ברן
התנגדות ליורש

כיווי להיות הרמטכ"ל העשירי של צה"ל. הוא הורלכן למטכ"ל, לתפקיד שרוב סמכויותיו ניתלו ממנו, ישב בעצם באפס מעשה, כשהוא מנוטרל מכל פעילות ממשית. עד שבאחד הימים פקעה סב" לנותו והוא תבע פגישה אישית עם שר הביטחון כדי לברר את סיכויי מינויו כרמטכ"ל. דיין סירב להבטיח לו דבר, אבל גם לא פסל לחלוטין אפשרות כזו. טליק הבין את הרמז והתפטר בפעם ה" רביעית — הפעם סופית, שבועות מעטים לפני שוועדת אגרנט פירסמה את דו"ח הביניים שלה שגרם להתפטרותו של דדו מתפקיד הרמטכ"ל.

כך הגיעה לסיימה קאריירה צבאית מפוארת, של אחד המצביאים המעולים ביותר שקמו אי פעם לצה"ל, שהיתה זור" עה לכל אורכה מריבות, סיכסוכים, מחלור קות וויכוחים אישיים וענייניים.

יש אולי משהו צורם בתיאור זה של מצביא עטור תהילה, בעיני אנשים שהתדר

דיין
סירוב פקודה

מית שלהם על צה"ל, על מפקדיו ועל היחסים האישיים ביניהם, נוצרה בעקבות תיאורים ורודים ואידיילים. בנוסח אלה שהופיעו בספרו של שבתאי טבת, חשופים בצריח, ספר מלחמת השידור, שהופיע אחרי מלחמת ששת הימים, וסיפק את דרישת הציבור לגיבורים עשויים ללא דופי.

אבל כבר אז התבטא אחד המפקדים הבכירים של צה"ל, האלוף הרצל שפיר, כיום ראש אג"ם, במילים: "הספר הזה יקבור את צה"ל". היה זה כמובן ניסוח מגזום, אבל הוא ביטא נכונה את התפי" סה, שדווקא תיאור המציאות כהווייתה ותיאור הקצונה הבכירה של צה"ל כא" שים של בשר ירודם ולא כסופרמנים, עשוי לתרום יותר לפיתוח המחשבה והיוזמה הצבאית ולמניעת ההזרשקות המסוכנות על זרי הדפנה.